

ДЕЙНОСТТА НА КОМИСИЯТА ЗА УСТАНОВЯВАНЕ НА ИМУЩЕСТВО, ПРИДОБИТО ОТ ПРЕСТЪПНА ДЕЙНОСТ КАТО ЕЛЕМЕНТ НА УСПЕШНАТА АНТИ-КОРУПЦИОННА ПОЛИТИКА

Проф. Стоян Кушлев
Председател на КУИППД

Регионална конференция „Анти-корупционни политики и практики в Югоизточна Европа“
09 декември 2008г

Уважаеми дами и господа,

Отварянето на границите, усъвършенстването на средствата за комуникация, навлизането на новите технологии откриха пред света и Европа неподозирани хоризонти и сбъднаха мечтите на човечеството за свободно движение на хора, стоки и капитали. Държавите от Централна и Източна Европа получиха възможност да се впишат в картата на обединена Европа и народите им да се присъединят към европейското семейство. Промените донесоха на обществата от т.нар Източен блок не само свобода, демокрация и гаранции за спазването на основните човешки права и свободи. В годините на прехода се родиха уродливи явления като организираната престъпност, корупцията, трафика на хора и други престъпни деяния, които хвърлиха мрачна сянка върху ежедневиия живот на хората и допринесоха за изграждането на негативен имидж на нашите държави. Организираните престъпни мрежи се интегрираха по-бързо и намериха своето място на международната и европейска сцена от българското общество. Изпълнителната, законодателната и съдебна власт в България трябваше да намерят адекватен отговор на предизвикателствата, свързани с борбата с организираната престъпност и тежките престъпления, като в същото време гарантират правата и свободите на гражданите.

Проблемът „корупция“ е особено болезнен за българските институции и за българското общество. Обществото изисква бързи и решителни мерки от страна на институциите, реформи и промяна. Ето защо българският политически елит трябва да намери ресурс и воля да отговори на очакванията на обществото.

В рамките на проведените реформи и след широк обществен дебат през 2005г се прие Закона за отнемане в полза на държавата на имущество, придобито от престъпна дейност, с който се въведе институтът на отнемане на имущество, придобито от престъпна дейност в рамките на гражданско производство. Законът е съобразен както с

международноправната рамка, изработена в рамките на Съвета на Европа, Европейския съюз и ООН, така и с българските правни традиции и реалности. Смисълът и целта на този закон е да се въведат нови правни инструменти за пресичане на икономическите корени на престъпността, и в частност на корупционните престъпления.

С приемането на Закона се създаде **Комисията за установяване на имущество, придобито от престъпна дейност**. Комисията е специализиран, надведомствен държавен орган за извършване на проверка на имуществото на лицата, за които са налице определени в Закона условия, а именно: придобиване на имущество със значителна стойност, за което може да се направи основателно предположение, че е придобито от престъпна дейност и е започнало наказателно преследване за изчерпателно изброени престъпления от Наказателния кодекс, сред които тероризъм, финансиране на тероризъм, приготвяне за тероризъм, изпиране на пари, приготвяне за изпиране на пари и сдружаване с такава цел и др., включително и в определени случаи, когато наказателно производство е прекратено, спряно или не може да бъде образувано.

КУИППД е ~~колегиален орган~~ който се състои от петима членове. Те се назначават, съответно изоираг с пет годишен мандат. Председателят се назначава от министър-председателя на Република България, заместник-председателят и двама от членовете се избират от Народното събрание, а един от членовете се назначава от президента на републиката. Целта е да се гарантира пълната независимост на членовете на Комисията от изпълнителната власт, въпреки че Комисията е административен орган. Със същата цел Комисията изготвя ежегоден доклад за своята дейност, който се представя на НС, президента и министър-председателя.

Дейността на Комисията се осъществява с помощта ^{на} обща и специализираната администрация, която е организирана във функционални и териториални дирекции. Специализираната администрация е организирана във функционални и териториални дирекции. Същите са на пряко подчинение на Комисията. Териториалните дирекции осъществяват дейността по установяване на имущества, придобити пряко или косвено от престъпна дейност. Събират необходими доказателства и осъществяват процесуалното представителство на Комисията пред съда в производството по обезпечаване и отнемане на престъпно придобито имущество.

Освен горепосочените териториални структури, напълно са изградени и функционират специализираните звена към централната администрация на Комисията, които се състоят от четири функционални

дирекции, а именно: “Установяване на имущество, придобито от престъпна дейност, анализи и отчет”, “Обезпечителни мерки”, “Отнемане в полза на държавата” и “Установяване на имущество, придобито от престъпна дейност в чужбина и международни връзки”.

В гл.V от ЗОПДИППД е уредено международното сътрудничество. Комисията обменя информация за целите на закона с компетентните органи на други държави и с международни организации въз основа на международни актове и международни договори, които са в сила за Република България. През 2007г КУИППД стана член на международната междуведомствена мрежа на агенциите за установяване и отнемане на престъпно придобито имущество¹ CARIN, а от началото на 2008г и член на Изпълнителното бюро², а с решение на Изпълнителното бюро от м.януари 2011 КУИППД ще поеме председателството на мрежата. Председателството на мрежата е на ротационен принцип като през 2009г председател на мрежата ще бъде САЩ, а през 2010 – Чехия.

В рамките на очертаните от Закона правомощия, Комисията има възможност да образува три вида производства.

I. При получаване на информация от досъдебните органи и съдилищата, териториалните дирекции, които са органите на КУИППД по установяване на престъпно придобито имущество, сезират същата и въз основа на представените от тях доказателства, Комисията взема решение за образуване на **производство за установяване на имущество, придобито от престъпна дейност. В рамките на това производство инспекторите от териториалните дирекции имат право да проверяват имуществото на проверяваното лице, правното основание за неговото придобиване и неговата стойност, доходите и данъчните декларации на проверяваното лице, обичайните и извънредните му разходи и др. Освен това инспекторите имат право да изискват обяснения от проверяваното лице, да назначават вещи лица и събират писмени доказателства.**

II. Производство по налагане на обезпечителни мерки. При наличието на достатъчно данни за имущество, придобито от престъпна дейност, събрани в хода на производството за установяване, въз основа на доклад, изготвен от съответния териториален директор Комисията взема решение за внасяне в съда на мотивирано искане за налагане на обезпечителни мерки. Съдът налага обезпечителни мерки при условията и реда на Гражданско-процесуалния кодекс.

---

¹ Camden Asset Recovery Interagency Network

² На англ. ез Steering Group

III. Производство за отнемане на имущество, придобито от престъпна дейност. След влизането в сила на осъдителна присъда по наказателното производство въз основа на събраните доказателства съответният териториален директор изготвя мотивирано заключение, в което се посочва вида и размера на имуществото, за което съществува основателно предположение, че е придобито от престъпна дейност и подлежи на отнемане в полза на държавата, както и доказателствата, от които се установяват посочените обстоятелства. Въз основа на доклада и събраните доказателства КУИППД взема решение за внасяне в съда на мотивирано искане за отнемане в полза на държавата на имущество, придобито от престъпна дейност.

Производството за отнемане в полза на държавата на имущество, придобито от престъпна дейност се провежда по реда на ГПК, като решенията на съда могат да се обжалват по общия ред.

В заключение бих искал да отбележа, че за периода³ на своето съществуване КУИППД е образувала 320 производства по установяване на имущество придобито от престъпна дейност, наложени са 289 обезпечителни мерки като стойността на обезпеченото имущество възлиза на 138,068,194 лв (около 70 500 000 евро). Заведени са 95 дела за отнемане на придобито от престъпна дейност имущество като общо цената на исковете е 60,005,176 лв (около 30 600 000 евро).

Пожелавам успех на всички колеги от балканските страни, които присъстват на този семинар! Бих искал да благодаря на организаторите, и особено на Службата на ООН за наркотиците и престъпността (UNODC) и на г-жа Карла Чиаварела за предоставената възможност да обменим опит с колеги от съседните държави, с които имаме общи проблеми и се надявам тук да намерим нови приятели и партньори в борбата срещу корупцията и организираната престъпност

Благодаря Ви за вниманието

---

³ Данните са за периода 01.01.2006 – 30.11.2008г